

Olgiatöö tähendus Siberi kohta on tulewitus üli- suur, ta on Siberi wõti, mille abil maad wõib awada. Alles järgmise põlwe rahmas saab tunda, kuidas raudtee läbi wana maailm on muutunud.

Hampel-Britsu.

Kristuse tulemise aeg oli läes. Kõik maa ümberringi oli walge lumewaiba all. Ka kreislinna uulitsatel oli rohkeste lund ja usinad lüed olivad töös lund wantri ja lüruga wärawa taha wedama. Üle kõõ oli lange lülm tulnud ja tegi aswaldi uulitsad nii libedaks, et elajad ja inimesed uulitsale maha lussusiwad.

Turu peal seisis lümneaastane poisslaine. Tema riietest oli juba näha, et tema läiti juures õnnejumal mitte ei ole naeratanud! Ta kandis jalas wanu wiltingi, millest paar lastiseid sussasid oli näha. Ka püksid ja pealiskuub olivad kord paremaid päiwi näinud, sest mõlemad riidetüübid olivad temale liig awarad ja juba dieti ära lantud. Kattise nahtmütsi alt wahtis lohke nagu wälja. „Hampelmehelased“ — hüüdis Britsu aralt, „ostke hampelmehelasi (liigete puped)!“

Britsu on waele lese poeg, pesunaese poeg. Ema on juba kodus nädal aega woodis haige. Sommitul trööstis Britsu ema. „Ära nuta, emalene,“ — ütles ta, sina ju tead, et mul hull hampelmehelasi walmis on tehtud. Kui mina nad kõik olen ära müünud, siis on meie hädal ta lõpp; mõtle ommetegi, terve 20 marka (10 rubla) saan ma nende eest siis, selle eest wõin sulle palju praadi ja weini osta.

Ema naeratas tema sõnade juures, surus oma ainsa poja südame juure ja ütles: „Sa oled ommetegi minu hea poeg!“

Britsu on jälle oma toba peal ja hüüab oma nõdra healega: „Ostke hampelmehelasi! Kenad hampelmehelased, ainult 20 penningat tükk!“ Riireste tõttawad inimesed temast mööda. Kõik ruttawad, et sooja tupp saada, sest lülm on lange. Öhtu jõuab wiimaks lätte. Britsu peab kodu minema, aga üksnes 10 hampelmehelasi on ta jõuudnud ära müüa. Kurwalt kraamib ta omad asjad kottu ja ruttab oma ema juure. Tema trööstis ema: „Homme läheb minu laup wististe paremine“ ja uus lootus tuleb tema noore südamesse.

Teisel päewal seisab poisslaine jälle oma toba peal ja nõnda see läheb edasi tunni jõulu öhtu lätte jõuab. 40 hampelmehelasi on ta ära müünud ja terve 60 tükki on temal weel lastis. Nüüd hakkab ta lootus wajuma ja pisarad seisawad tal silmis.

Seal läheb üks herra temast mööda ja läe kõrwal tena poisslaine. See on terwise ammeti wana nõunik Heinele oma poja-pojaga. „Pajalt 20 penningat maksab hampelmehelaine,“ hüüab Britsu pisarsilmil.

„Armas wanaisa, ostajumulle niisugune hampelmehelaine,“ valub tena poisslaine.

Wana terwisnõunik walib ühe hampelmehelase wälja ja annab Britsule 20. marka tükk. Britsu waatab tum- malt rahatükki ja siis peale sõna ta suust wälja:

„Minul ei ole niipalju tagasi anda,“ ja nutt tuleb temale selle juures jälle peale, sest ta kardab, et tema hampelmehelaine talle lätte jääb.

„Mits sa siis nutad?“ küsib terwisnõunik tema läest.

„Sest et minu ema haige on ja mul weel niipalju hampelmehelasi järele on jäänud,“ ütles Britsu nuttes. Suure huwitusega küsis wana arst Britsu läest: „Mis sinu ema nimi on? Kus ta elab?“ „Minu nimi on Britsu Kopli ja ema elab Kuninga uulitsas Nr. 4, kõrwalises hoones 4 treppi kõrgel.“

„Wõti nõnda, see on hea; need 20 marka wiid sa emale, ma tulen teda waatama,“ ütles terwisnõunik talle ja läheb oma pojapojaga edasi, les weel sagedaste Britsu järele tagasi waatab.

Omas üksikus toakeses waele woodi peal ohtab sel ajal ema Kopli, „Luhu ommeti poiss on jäänud, oh Jumal, see on nüüd ta „püha kõõ“, ja pisarad woolawad palgeid mööda alla. Seal kuulub tema tutwaid sammusid, üks tõmmatakse lahti ja sisse tormab Britsu:

„Armas ema, waata ommetegi, kui rikas ma olen, 20 marka on mul läes, ja mis sina tül arwad, selle läest mina nad olen saanud? Ühe wana herra läest, les ühe imeilusa poisslaine minust mööda läks!“ Ja nüüd jutustab ta lapselikult kõik, mis täna öhtul temale juhtunud. Liigutatud wõtab ema oma lapse sülesse, on ju Jumal tema walwed kuulnud ja ei ole teda mitte hädasse jätanud.

Altitsest rägisewad trepi astmed, rasked sammud on kuulda, koputatakse lühidalt usse külge ja sisse astub wana